

Några grundfakta om läget på föreningens marker

- Delar av föreningens skogsmarker är sankta och träd kan inte avverkas annat än på vintrar med rejäl tjäle.
- Vi har långa gränser mot andra skogsägare, och granbarkborren kan flyga flera kilometer.
- Som förening kan vi inte tvinga enskilda tomtägare att avverka angripna granar. Vi kan vädja men har inga maktmedel.

Karta från Skogsstyrelsen över riskområden för angrepp från barkborrar

De rödmarkerade områdena vid södra änden av Stennässjön avser riskområden.

Karta från Holmen med satelitanalys av pågående angrepp

Om granbarkborrar, hämtat från Skogsstyrelsens webbplats

Om du fått angrepp

Låt den döda granen stå!

Om det visar sig vara omöjligt att hinna transportera bort angripna granar i tid är det bättre att låta träden stå kvar orörda än att fälla dem. Fällda granar kan inte försvara sig mot granbarkborre och är inte lika attraktiva för hackspettar som stående träd.

Granar som redan tappat barken eller som varit döda mer än en säsong bör lämnas kvar i skogen. De innehåller inte längre några granbarkborrar, utan bara naturliga fiender till dem, samt en mängd andra arter som så småningom bryter ner veden till näringsämnen för träden.

Tidiga tecken på angrepp

Angreppet syns säkrast genom att det rasar ner rödbrunt bormjöl som lägger sig runt stambasen och i barkspringor och spindelnät. Om det rasar ner bormjöl är granen redan dödligt angripen även om den ser lika grön och fin ut som sina grannar. Det är viktigt att få virket avverkat och borttransporterat till industri innan den nya generationen är färdigutvecklad, helst inom 5-6 veckor.

Senare angrepp syns högre upp

Observera att angrepp senare på säsongen ofta börjar några meter upp i nederdelen av grönkronan. Titta efter fläckar med avvikande färg där hackspettarna börjat hacka efter barkborrar högt upp, samt efter rödbrunt gnagmjöl vid stambasen. Nedfallna gröna barr tyder också på angrepp.

Förslag på åtgärder

Sök och plock är som mest effektivt medan en ny generation granbarkborrar fortfarande befinner sig i ägg- larv- eller puppstadiet. Det är i första hand under maj-juni, vid sena svärmningar även under juli-augusti.

Leta efter angripna stående levande gröna granar och granar med gulnande barr. Följ svärmningsövervakningen på Skogsstyrelsens webbplats för att se när det är dags att leta. Sökandet bör upprepas efter svärmningstoppar under hela säsongen april-oktober.

Hur långt kan barkborrarna flyga? (från SLU)

Barkborrarna har en mycket god spridningsförmåga. Beroende på tillgången av lämpliga yngelträd (vindfällen eller stående träd som de kan lägga sina ägg i) flyger baggarna kortare eller längre sträckor, alltifrån några 10-tal meter upp till många km.

Vilken roll spelar vädret? (från SLU)

Ett exempel på en indirekt inverkan är att levande granars förmåga att försvara sig mot angrepp av granbarkborrar kan minska under varma och torra somrar. Detta leder då till att

granbarkborrarna i större utsträckning lyckas med sina angreppsförsök och därmed också ökar i antal.

Vilka naturliga fieder har barkborren? (från SLU)

Det finns många djur som äter granbarkborrar bl.a. olika arter av insekter och hackspettar. Man ser ofta att granbarkborreangripna träd är helt barkflängda av hackspettar som letat efter granbarkborrar. Bland insekterna är rovlevande skalbaggar (myrbaggar), rovlevandeflugor och parasitsteklar de viktigaste. Myrbyggarna (se bilden) lockas av granbarkborrens feromon till nyangripna träd där de jagar barkborrar som ännu inte hunnit borra sig in i barken. Myrbaggehonorna lägger sedan också sina ägg där och myrbyggelarverna äter granbarkborrens larver och puppor under barken. Rovlevandeflugors och parasitsteklars larver äter granbarkborrens larver och puppor. De naturliga fiendernas betydelse för hur antalet granbarkborrar fluktuerar mellan år är oklar. Vi vet att de inte kan förhindra att granbarkborren ökar kraftigt i antal efter en stormfällning. Däremot bidrar de förmodligen till att antalet granbarkborrar minskar under slutfasen av utbrott.